

ÉRMES ÉLETUTAK – GYORSJELENTÉS

A kutatócsoport tagjai:

Bugyik Edina, Gér András László, Király Péter

Kutatásvezető:

Tóbi István

Országos Tudományos Diákköri Tanács

Budapest, 2013

Az OTDT elnöke:

Dr. Szendrő Péter egyetemi tanár

© Országos Tudományos Diákköri Tanács

Országos Tudományos Diákköri Tanács Titkársága

Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet

1055 Budapest, Szalay utca 10–14.

Tel./Fax: 06 (1) 235-7253

E-mail: otdt.titkarsag@ofi.hu

<http://www.otdt.hu>; <http://www.otdk.hu>

Nyomtatás: Szerif

www.szerif.hu

Készült 500 példányban

1. A kutatás háttere, kutatási célok

A Pro Scientia Aranyérem (PSA) kitüntetést 1988-ban alapította az Országos Tudományos Diákköri Tanács (OTDT). A díjazottak első köre 1989-ben kapta meg az Aranyérmet, azóta két évente 45–50 fiatal kutató kapja meg a rangos kitüntetést, melyet az adott tudományterületen elért kiemelkedő eredményekkel lehet elnyerni. Az Aranyérmet megnyerő kutatók körében az elmúlt 25 évben mindössze egy kérdőíves kutatás zajlott¹.

Ezt orvosolandó az OTDT kiírt egy kutatási projektet, amely célja a tehetséggondozás hatásainak vizsgálata, különös tekintettel a Pro Scientia Aranyérem kitüntetésben részesült fiatalok aspektusából. A projekt elvégzésével kutatócsoportunkat bízta meg. Ezt követően közösen egyeztetve a kutatás céljaként a következő három kérdés megválaszolását tűztük ki:

- (1) Milyen előélet szükséges ahhoz, hogy valaki Pro Scientia Aranyérem kitüntetésben részesüljön?
- (2) Hova jutottak, milyen életutat jártak be, mennyien maradtak tudományos pályán?
- (3) Miben nyilvánulnak meg az Aranyérem előnyei? Miért hasznos társadalmilag a csoport?

Ezen kérdésekre kvantitatív – szakmai önéletrajzok elemzése (563 önéletrajz) és online kérdőíves megkérdezések (191 fő) – és kvalitatív – interjú (40db) – kutatási módszerekkel adunk választ. A kérdések megválaszolására gyakran egyszerre több kutatási eszköz eredményei is olvashatóak lesznek. (A kutatási módszerek részletes leírása a teljes tanulmány mellékletében található.)

2. Napjaink Pro Scientia Aranyérmesei

Összesen 567 Pro Scientia Aranyérem került eddig kiosztásra² és a legutóbb kiadott Almanach³ kötet alapján 19 különböző szekcióban vagy kategóriában (ld. Pro Arte vagy Junior) lehetett Aranyérmet elnyerni.

¹ <http://epa.oszk.hu/00600/00691/00015/12.html> Magyar Tudomány 2005/3., letöltés ideje: 2013.06.14.

² <http://www.psat.hu/>, letöltés ideje: 2013.06.01.

³ Almanachkötetek

Már az 1989-es Aranyérmesek bemutatása érdekében is készült Almanach kötet, amely azóta is töretlenül minden odaítélési évben elkészül. A friss Aranyérmesek szakmai önéletrajza található meg benne és egy rövid leírás a kutatási területükről.

3. Az Aranyéremhez vezető út

Ebben a fejezetben az Aranyérmet megelőző életút, az Aranyérem elnyeréséhez szükséges eredmények, kvalitások kerülnek bemutatásra (az interjú és a kérdőív eredményeinek ismertetésével).

3.1. Általános- és középiskolai évek (interjú)

Az interjúk során az első témakör kérdései a Pro Scientia Aranyérmesek előéletét tárták fel egészen az általános iskolai évektől kezdődően. Az Aranyérmesek körében az interjú eredményei alapján kiemelkedően jó tanulmányi eredmények jellemzőek az általános- és a középiskolában. A megkérdezettek közül legtöbben 4-es és 5-ös tanulók voltak, sokan kitűnő érettségivel végeztek.

A versenyek tekintetében a legtöbben középiskolában kezdtek aktívak lenni, az Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny (OKTV) csaknem az összes interjúalany múltjának része. Szép sikereket értek el, különböző országos versenyek döntőiben szerepeltek, az első 10 között végeztek. Az OKTV esetében többen megjegyezték, hogy nem jutottak tovább a 2. vagy 3. fordulóba, akadt viszont olyan is, aki az OKTV I. helyének köszönhetően a felsőoktatási intézménybe történő felvételi eljárás alól is felmentést kapott.

Az életút következő mérföldköve a pályaválasztás volt, amellyel kapcsolatban többen nehéz döntés elé kerültek. A humán vagy reál beállítottság addigra jellemzően kialakult, ezeken belül fedezhetünk fel némi bizonytalanságot.

Ahogy az interjúk során kiderült, a tanárok szerepe sokaknál alapvető volt a pályaválasztásban, legyen az negatív, vagy pozitív irány, mindket-

tőre találhatunk példát⁴. A nagyon erős, szigorú tanároknak köszönhetően megszerzett tudás sokszor segítette a komolyabb érdeklődés felkeltését adott tárgy iránt.

Emellett voltak olyanok is, akiket az egyetemi éveik alatt befolyásoltak tanáraik a tudományterületükön belüli irányválasztásban. „Nagyon jó volt az említett szemináriumvezetőmnek (későbbi mentoraim egyikének) a stílusa, látszott rajta, hogy élvezettel csinálja azt, amit csinál, ez a mindene, a tudása rendkívül mély. Komoly elhivatottsága és szaktudása és persze a stílusa is megfogott.”

A családi, környezeti motiváció legtöbb esetben olyan szinten volt érezhető, hogy elvárás volt a továbbtanulás⁵. Esetenként kaptak tanácsokat, hogy mit érdemes, és mit kevésbé érdemes választani, de a végső döntésbe nem szóltak bele szigorúan. A továbbtanulás iránya így inkább a fiatalokon múlt, a család pedig adta a támogató háttérrel. A legtöbb Aranyérmes családjában több diplomás volt a felmenők között.

3.2. Általános-, középiskolai és egyetemi évek (kérdőíves megkérdezés)

Az általános iskolai, középiskolai és egyetemi évek eltöltésének helyére vonatkozó kérdést 184 válaszadó töltötte ki. Megfigyelhető, hogy a Pro Scientia Aranyérem birtokosai az általános iskolai szakaszban a magyar lakosság általános megoszlásához hasonló arányban éltek a fővárosban, megyei jogú és egyéb városokban, illetve kistélepléseken, bár a kistéleplési kategória alul-, míg a főváros némileg felülreprezentált a két évtized átlagos lakosságárányát tekintve (lásd: I. táblázat). Szemléltetésképpen 1990-ben az általános iskolai hallgatók 16,3%-a, 2010/2011-ben 14,2%-a járt budapesti intézménybe.⁶

Az általános magyar tendenciát követve a középiskola elvégzésekor jelentősen csökken az ilyen oktatási intézményekkel csak elszórva bíró falvak aránya, elsősorban a megyeszékhelyek és egyéb megyei jogú városok javá-

⁴ Érdekeség, hogy a kérdőíves megkérdezés eredményei alapján az általános- és középiskolai tanárok szerepe a pályaválasztásban kisebb súllyal jelenik meg, mint az egyetemi/főiskolai oktatóké, erről részletesebben a 3.5. fejezetben olvashatunk.

⁵ Ezt kiegészítendő az Aranyérmesek messze átlag felett iskolázott szülői háttérrel rendelkeznek.

⁶ Oktatási Évkönyv 2010 adatai alapján, <http://www.kormany.hu/download/4/45/50000/Oktatasi20Evkonyv-2010.pdf>, letöltés ideje: 2013.06.14.

ra, míg a budapesti és egyéb kisvárosok tekintetében az emelkedés jóval kisebb. A kérdőív eredményei alapján megkockáztatható az a megállapítás, hogy a középszintű oktatás terén a fővároson kívüli intézmények sikeresen tompítják az általános iskolánál meglevő budapesti előnyt, egy megyeszékhelyi vagy kisvárosi középiskola tanulója ugyanolyan eséllyel indulhat a kitüntetés elnyeréséért.

I. táblázat: Az egyes iskolaszinteket végző Aranyérmesek aránya és száma településtípusonként

	Budapest	Megyeszékhely/ megyei jogú város	Város	Falu	Külföld
Általános iskola	26,09% (48)	33,70% (62)	22,28% (41)	16,85% (31)	4,35% (8)
Középiskola	28,57% (52)	41,76% (76)	23,63% (43)	2,75% (5)	3,85% (7)
Felsőoktatás	60,44% (110)	36,81% (67)	5,49% (10)	1,10% (2)	3,30% (6)

A két évtized alatt bekövetkezett változásokat vizsgálva – különös tekintettel az egyetemi integráció folyamataira – a csupán egyetemi és nem kari szintre lebontott felsőoktatási adatok nem feltétlenül adnak megfelelő képet a budapesti és nem budapesti hallgatók arányára vonatkozóan. Mindazonáltal a felsőoktatást tekintve valamivel érezhetőbb a főváros enyhe túlsúlya, mivel az Aranyérem birtokosainak mintegy 60%-a töltötte felsőoktatási éveinek legalább egy részét Budapesten.

3.3. Családi háttér

Míg a településtípus tekintetében a Pro Scientia Aranyérmesek többé-kevésbé reprezentatívak az ország lakosságának egészét tekintve, a családi háttér tekintetében kiugró különbségek jelentkeznek. A felsőfokú végzettségű szülők aránya az édesanyáknál 60,08%, az édesapáknál 63,24%. Ez a 60% feletti eredmény az Eurostat által Magyarországon a 24–35 éves korcsoportban a felsőoktatási végzettséggel rendelkezők körében 2011-ben mért 25,7%-os arányához képest több mint kétszeres.⁷

⁷ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_PUBLIC/3-11042013-BP/EN/3-11042013-BP-EN.PDF, letöltés ideje: 2013.06.14.

A szülők végzettségi szintje közötti különbség vizsgálata azt mutatta, hogy az Aranyérmesek családja körében az édesapák átlagban valamivel jobban képzettek az édesanyáknál, de a különbség csekély. A kérdőívben válaszként adható hat szint skáláján (1 – általános iskola, 2 – szakiskola, 3 – szakközépiskola/gimnázium, 4 – OKJ-képzés, 5 – főiskola/egyetem, 6 – tudományos fokozat) az apák átlaga 4,21, míg az anyáké 4,12, tehát az Aranyérmesek családi hátterét tekintve elmondható, hogy jellemzően mindkét szülő a középiskolainál magasabb végzettséggel rendelkezik. A kérdésre válaszolók közül 95 fő esetében a szülők végzettségi szintje megegyezik, 51 főnél az apa képzettebb, míg 39 főnél az édesanya képzettebb. Markáns különbség jelentkezik az általános iskolai településtípus alapján a képzettségi szintekben. Míg az általános iskolát falvakban kezdő Aranyérmesek szüleinek képzettsége átlagosan 3,29 (anya) és 3,45 (apa), addig a kisvárosoknál ez az érték 4,07 és 3,90, a megyei jogú városoknál 4,31 és 4,47, míg Budapesten 4,66 és 4,74. Kézenfekvő, hogy ennek magyarázata a magyarországi diplomások az iskolázottságról szóló részben ismertetett településtípus szerinti megoszlásában keresendő.

3.4. Tudományos diákköri munka (TDK)

Az interjúk összességét szemlélve elmondható, hogy a TDK-munka iránti érdeklődés és a kutatómunka kezdete összefügg a tudományterülettel. Például az orvosi, vagy kémia tudományterületet vizsgálva az alapozó tárgyak olyannyira lekötötték a hallgatók szabadidejét, hogy sokan csak harmad-/negyedévesen tudtak tudományos diákköri munkába kezdeni. Ezeket a példákat leszámítva legtöbb tudományterület esetében jellemzően másodévesen jutottak el a hallgatók arra a pontra, hogy elkezdjék a TDK-munkát. Különböző motiváló okok álltak a háttérben, szakmai kíváncsiság, oktatói buzdítás, elvárásoknak való megfelelés.

Általánosságban a TDK-tevékenység alatt az interjúalanyok nem váltottak kutatóhelyet, sokan kutatási témát sem. Többen arról számoltak be, hogy legfeljebb formálódott valamelyest a kezdeti téma, csiszolódott, kiegészült.

A TDK-munka mindennapokba való beépítése nem jelentett problémát, az Aranyérmesek lelkes TDK-hallgatóként örültek, hogy szabadidejüket olyan munkára fordíthatták, amely érdeklődésük középpontjában állt.

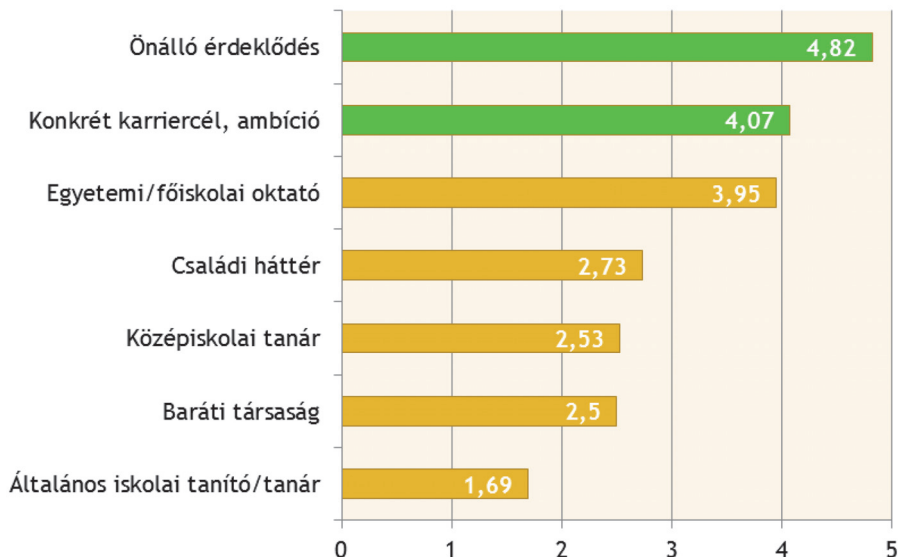
„Ez gyakorlatilag hobbiként jelent meg, kiegészítve a tanulmányokat, kielégítve a kutatás iránti igényeimet. A kutatás az egyetemre járás szerves része volt. Szerettem írni, publikálni.”

Érdekességként emelnénk ki, hogy az Országos Tudományos Diákköri Konferenciáról (OTDK) csaknem az összes interjúalany az egyetemi tanulmányai alatt hallott. Inkább az mondható el, hogy szakmai érdeklődésük által vezérelve kezdtek el dolgozni adott kutatási témán, és a megmérettetés lehetősége csak egy plusz kihívást jelentett számunkra, amire szívesen vállalkoztak is a hallgatók. „Amikor egyetemre kerültem, még nem tudtam, hogy ez van. Amikor az egyetem alatt megismerkedtem ezzel, mint ilyen verseny, akkor lelkes lettem.”

3.5. Motiváció

A kutatás fontos eleme volt az Aranyérmesek motivációinak megismerése. Az interjúk alapján meghatározott fő kategóriák közti választás nyilvánvalóan szűk módszertani keresztmetszetet kínál erre, mindazonáltal a kapott adatok alapján (lásd: I. ábra) meg lehet kockáztatni bizonyos következte-

I. ábra: Motivációs tényezők (Forrás: Saját szerkesztés)

téseket. Előre várt módon a plusz tudományos munkát ösztönző legfontosabb motiváció az önálló érdeklődés, amely az 5-ös skálán 4,82-es értéket kapott. Második helyen szerepel a konkrét karriercél vagy ambíció 4,07-es értékkel, amelyet szorosán követ az egyetemi/főiskolai oktató 3,95-ös értékkel. A Pro Scientia Aranyérmesek korábban ismertetett értelmiségi családi háttere ellenére a családi motiváció mindössze 2,73-as értéket kapott, amely alig haladja meg a középiskolai tanárok (2,53) vagy baráti társaság által nyújtott motivációt (2,50). Az előre megadott kategóriák, illetve az önbevalláson alapuló értékelés említett módszertani korlátai természetesen különösen érvényesek, de megkockáztatható, hogy bár az értelmiségi családi környezet közvetlen befolyásoló hatása az értékek alapján nem elsődleges faktor, közvetett szerepe lehet pl. a felsőoktatási intézménybe való jelentkezés által. Az általános iskolai tanár/tanító 1,69-es értéke is jelzi, hogy az általános iskolai oktatás is legfeljebb hasonló közvetett faktorként írható le.

Ezen eredményekből kirajzolódik, hogy az Aranyérmesek körében sokkal jellemzőbb a belső motiváció, belülről irányított személyiségek, akik saját maguk tesznek a sorsuk javulásának érdekében (Az I. ábrán zölddel jelölt motivációs tényezőket azonosítottuk belső, míg az összes többit külső tényezőként).

3.6. A Pro Scientia Aranyéremhez vezető út vége

Az interjúk segítségével folytatott felmérésünkben az derült ki, hogy kevesen hallottak a Pro Scientia Aranyéremről az Országos Tudományos Diákköri Konferenciát megelőzően attól függetlenül, hogy az adott OTDK melyik évben került megrendezésre. Az OTDK-n elért első helyezést követően volt jellemző, hogy felhívták a figyelmüket erre a lehetőségre. Az információ forrása nagyon szerteágazó, más és más volt, az intézményi TDK-felelősön át az egyetemi tanárokon keresztül olyan munkatársig, aki már megkapta ezt a kitüntetést.

Az Aranyéremre való pályázattal legtöbbször a kínálgató lehetőséget szerették volna kihasználni, különösebb céljuk nem volt ezzel. Néhányan megjegyezték, hogy fontos volt számukra a pénzjutalom is. Természetesen a pályázók sejtették azt is, hogy az Aranyérem nagy dicsőséget jelenthetne számukra. Azoknál a kitüntetetteknel, akiknél még nem pályázat volt, ha-

nem felterjesztés, másként zajlott a kitüntetés elnyerése. Nem ők dönthettek arról, hogy megadják-e maguknak az esélyt, vagy sem: „Az intézményi TDK felelős leszólított a folyosón, és mondta, hogy lehet pályázni, de ő nem jelölné engem, mert én link alak vagyok. Akkor még jelölés alapú volt, nem pályázat alapján dőlt el. Kicsit rosszul esett a dolog. Két év múlva már egyedül nyertem meg az OTDK-t és nem lehetett nem felterjeszteni.”

Általánosságban elmondható, hogy nem a tudatosság jellemzi a pályázatra való készüléskor az interjúalanyainkat, elsősorban azért, mert korábban nem is tudtak erről a lehetőségről. Többen inkább a továbbtanulás miatt szerettek volna kiemelkedő eredményeket elérni (pl. PhD-felvételiben vártak előnyöket). De olyan is előfordult, aki bevallása szerint tudatosan, részben emiatt készített második TDK-dolgozatot, gyűjtögette a plusz pontokat.

A feldolgozásra váró második témakör az utóéletet volt hivatott feltárni. Ezzel kapcsolatban fontos lehet, hogy hogyan ítélik meg az érmesek, mi volt az, amiről úgy gondolják, fontos szerepe volt az érem megszerzésében. Csaknem az interjúalanyok mindegyike alapvetően fontosnak találta a publikációkat. Emellett a külföldi tanulmányutak, és a Köztársasági Ösztöndíj, valamint a nyelvvizsga volt legtöbbször megemlítve. Érdekes megjegyezni, hogy az érem alapítását követő első néhány kiosztásnál például a publikációk még nem jelentettek nagy előnyt, mert akkoriban még publikálni is nehezebb volt, így nem nagyon akadt olyan fiatal, akinek lett volna közleménye.

4. Pillanatkép a mindenkori friss érmesekről

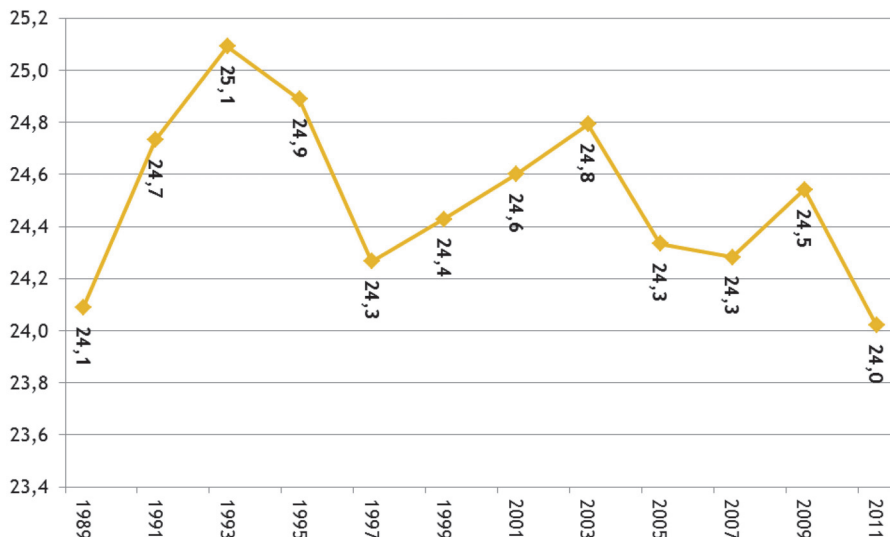
Ez a fejezet teljes egészében a szekunder elemzés adatait taglalja, egyfajta pillanatképet ad az érmesek helyzetéről az érem megszerzésének időpontjában. Így olyan tendenciákat vizsgálunk, amelyek az első éremosztás óta (1989) következtek be.

4.1. Átlagos életkor

Az Aranyérmesek átlagéletkora kiszámításakor azt vettük figyelembe, hogy az adott személy abban az évben, amikor elnyerte a Pro Scientia Aranyérmet, hányadik életévét töltötte be (lásd: 2. ábra).

2. ábra: Átlagos életkor az Aranyérem elnyerésekor

(Forrás: PSA Almanach kötetek és saját szerkesztés)

A begyűjtött 563 közül önéletrajzból hat darabban nem volt adat a születés évről vonatkozóan,⁸ de ezek figyelembevétele nélkül is értékelhető adatsorral lehetett dolgozni. Az 557 Aranyérmes átlagéletkora együttesen 24,49 év. Az évenkénti átlagéletkor vizsgálata során az 1989–1993 és 1997–2003-as időszakokban az átlagéletkor fokozatos növekedését, de összességében az 1993–2011-es időszakban meg-megtörő, de csökkenő tendenciát figyelhetünk meg. A folyamatos „fiatalodás” háttérében az oktatási rendszer átalakulása, a tanulmányi és kutatási lehetőségek relatív javuló lehetőségei és talán a tudatos pályorientáltság állhatnak.

4.2. Településtípus változása továbbtanuláskor

Az összes Aranyérmest alapul véve elmondható, hogy 60%-uk másik településen folytatja felsőoktatási tanulmányait (lásd: 3. ábra), mint ahol a középiskolait végezte és mindössze 38% marad ugyanabban a városban. Tehát

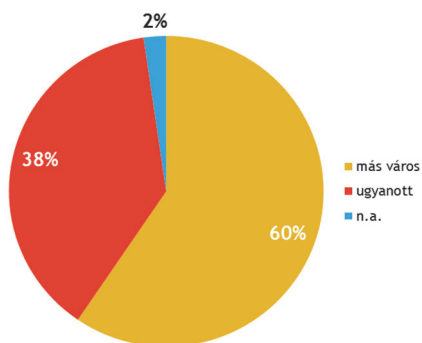
⁸ Négy 1989-es és egy-egy 1991-es és 1993-as Aranyérmes esetében.

megfigyelhető egy jelentős mértékű mobilitás. Ezt a mobilitást vizsgáltuk meg, hogy a középiskolai településtípus és az Aranyérem odaítélésének éve alapján milyen tendenciák figyelhetők meg.

Településtípus szerint vizsgálva a várható tendencia rajzolódik ki (lásd: 4. ábra), a középiskolát a fővárosban végző Aranyérmesek túlnyomó többsége helyben maradt felsőoktatási tanulmányaira, míg a többi településtípus esetében sokkal jellemzőbb volt az, hogy más helyen folytatta a felsőfokú tanulmányait.

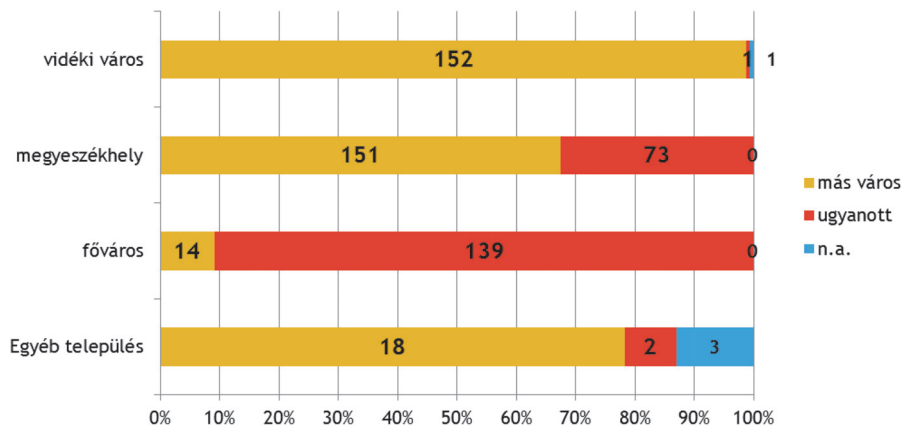
3. ábra: Aranyérmesek középiskola utáni továbbtanulása

(Forrás: PSA Almanach kötetek és saját szerkesztés)

4. ábra: Továbbtanulás középiskola településtípusának függvényében

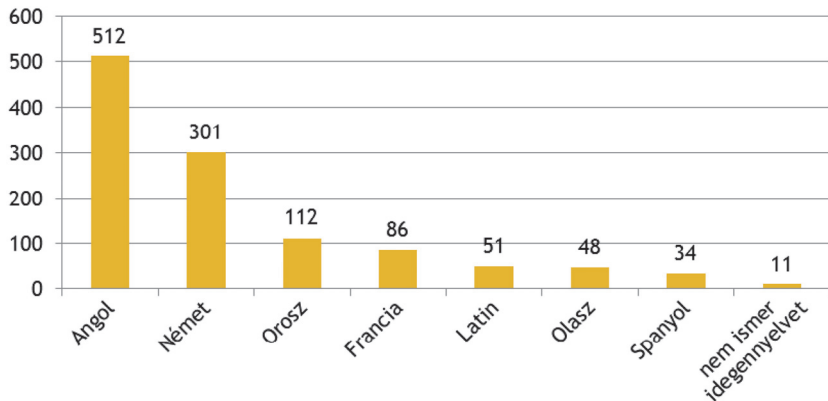
(Forrás: PSA Almanach kötetek és saját szerkesztés)

4.3. Nyelvtudás

Az összes Aranyérmes körében a legnépszerűbb idegen nyelv az angol, összesen 512 érmes írta az önéletrajzába, hogy beszél valamilyen szinten ezt a nyelvet (lásd: 5. ábra). A második helyen a német áll, 301 érmes tüntette

5. ábra: Idegennyelv ismerete (Forrás: PSA Almanach kötetek és saját szerkesztés)

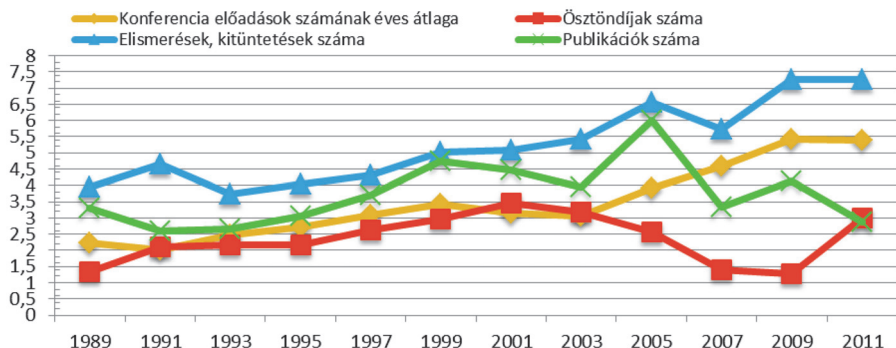
fel ezt a nyelvet. Harmadik helyen az orosz 112 fővel és aztán a francia 86 fővel. A latin (51), olasz (48) és spanyol (34) még a népszerűbbek közé tartozik. A további nyelveket 10 főnél kevesebben tüntették fel önéletrajzukban, míg 11 Aranyérmes egyetlen nyelvet sem adott meg.

4.4. Tudományos aktivitás az Aranyérem odaítélésekor

Az önéletrajzot készítő Aranyérmesek tudományos aktivitásában vagy önéletrajz készítésében – attól függően, hogy mit tartottak fontosnak megemlíteni – fel lehet különböző trendeket fedezni, amelyeket az alábbi diagram ábrázol (lásd: 6. ábra).

6. ábra: Tudományos aktivitás az éremosztás éve szerint

(Forrás: PSA Almanach kötetek és saját szerkesztés)

5. Az Aranyérem hatása, utóélet

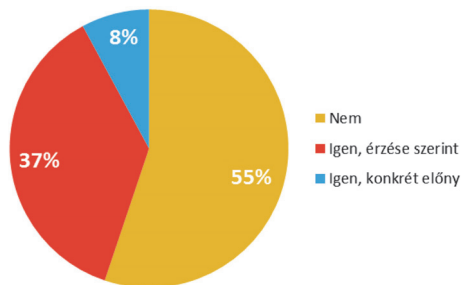
5.1. Pro Scientia Aranyérem és visszacsatolás

Értelmezési problémáktól mentes a Pro Scientia Aranyérem elnyerésének pozitív visszacsatolására irányuló kérdésre kapott válaszok elemzése (lásd: 7. ábra). A 181 válaszadó közül 172 pozitívan ítélte meg, hogy ebben a kitüntetésben részesült, és mindössze 9 fő jelezte, hogy számukra nem volt ilyen hatása.

Szövegdobozban a válaszadóknek lehetőségük volt bővebben is indokolni választásukat. A nemleges választ adók elsősorban azzal indokolták választásukat, hogy elhelyezkedésük után nem érezték hatását, illetve nem az Aranyérem elnyerése volt számunkra a cél, az csupán egy eredmény volt. A pozitív vélemények egy része konkrét indoklást, előnyt nevez meg, másik részük általában az elismerés jóleső érzését kötik a Pro Scientia Aranyérem elnyeréséhez. Többen megjegyezték, hogy első elismerésként lökést adott a későbbi pályájukhoz, megerősödtek a korábban esetleg ingatag elhatározásban, hogy jó úton haladnak.

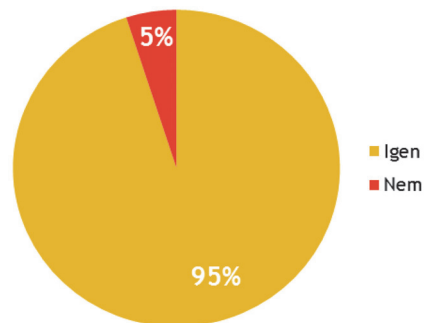
8. ábra: Tapasztalta-e a Pro Scientia Aranyérem bármilyen előnyét álláskeresés, elhelyezkedés során?

(Forrás: Saját szerkesztés)

7. ábra: Jelentett-e önnek pozitív visszacsatolást az érem?

(Forrás: saját szerkesztés)

A harmadik kategóriába a mások általi elismertség tartozik, ahol a válaszadók a szakmai, illetve több esetben a családi kör felé mutatható elismerés értékét emelték ki a szöveges válaszokban.

A kérdésblokk következő része a Pro Scientia Aranyérem gyakorlati előnyeire kérdezett rá az álláskeresésnél (lásd: 8. ábra). A tág interpretálási lehetőségek

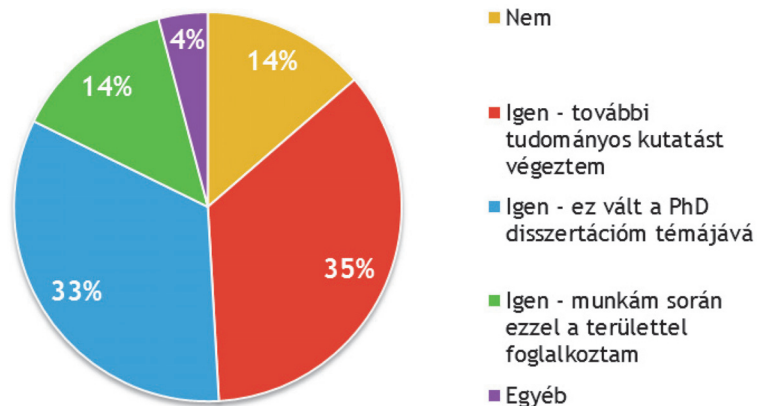
miatt itt is teret adtunk egy szöveges magyarázat beillesztésének. A válaszadók többsége úgy értékelte, hogy az Aranyérem nem jelentett előnyt elhelyezkedésnél. Mind a nemleges, mind az „érzésem szerint” kategóriákban előforduló megjegyzés, hogy az Aranyérmesek – bár önéletrajzukban általában feltüntetik a kitüntetést – nem tudják eldönteni, hogy az jelent-e bármilyen előnyt, mivel konkrét visszajelzést erről nem kapnak.

5.2. A tudományos diákköri kutatómunka témájának folytatása és a főfoglalkozás kapcsolódása

A TDK és a foglalkoztatás közötti fontos összefüggésre világít rá a következő kérdésblokk (lásd: 9. ábra). Az első kérdéssel arra kerestük a választ, hogy az Aranyérmes folytatta-e TDK-kutatási témáját az OTDK-helyezés és az Aranyérem elnyerése után. Mindössze a válaszadók 16,78%-a válaszolt nemmel, 42,86% pedig további tudományos kutatást folytatott, 40,11% PhD-témaként bővítette a dolgozatot (lásd: 9. ábra). Mivel több választ is be lehetett jelölni, a százalékos értékek között átfedés van. A válaszadók 16,48%-a a végzést követő munkája során is ezzel a témával foglalkozott.

Az utóbbi összefüggésre konkrétan is rákérdeztünk kérve a válaszadót, hogy egy 10-es skálán értékelje jelenlegi munkája és az OTDK-dolgozat témája közti összefüggést, ahol az 1 teljesen más tudományterületet jelen-

9. ábra: Folytatta-e TDK-kutatási témáját az OTDK-helyezés és a PSA elnyerése után? (Forrás: saját szerkesztés)

tett, az 5 hasonló terület vagy annak alkalmazása, míg a 10-es érték jelölte a pontos TDK-témát. A válaszok átlaga 6,46 lett, vagyis az Aranyérmesek összessége átlagban megmaradt a tudományterületén, lazán kapcsolódva az OTDK-dolgozat témájához.

5.3. Élet az egyetemi évek után

Az Aranyérmesek jelenlegi pályáját illetően igen érdekes, hogy sokszor átfedéseket tapasztalunk. Vannak, akik megmaradtak az egyetemi, vagy akadémiai helyükön, azonban olyanokkal is találkozhatunk, akik egyszerre több szférában is aktívan jelen vannak. Az egyetemi szférában (is) dolgozók között mindenki pozitívan értékeli azt, hogy bekapcsolódhat az oktatásba. Ez viszont visszájára is fordulhat. Akik tisztán egyetemi helyen vannak, azoknak esetenként túl sok idejét veszi el az oktatás. A kevert szférában dolgozók azok, akik úgy tűnik, hogy a legkönnyebben tudják megtalálni a tudományos munka és a jövő nemzedékének nevelése közötti egyensúlyt. Vállalkozók igen kevesen kerültek ki a megkérdezettek közül.

Az interjúkból az derült ki, hogy az alanyok közvetlenül nem értesültek arról, hogy konkrétan az Aranyéremnek köszönhetik-e például a sikeres PhD-felvételit, vagy egyéb pályázat elnyerését. Mivel mindenki beírja az önéletrajzába, úgy gondolják, hogy biztosan lehet összefüggés, de kevés olyat találunk, aki kapott is visszajelzést az Aranyérem miatt.

Egészen friss pozitív példát találhattunk a munkaerőpiacot tekintve. Egy fiatal Aranyérmes a társaság levelezőlistájának köszönhetően rekordidő alatt álláshoz jutott. *„Két nap alatt munkát találtam a PSAT segítségével. Hiszen küldtem egy e-mailt, melyben leírtam, hogy munkát keresek, és sorban jöttek a tippek és lehetőségek, volt, ahol konkrétan ajánlottak helyet, majd egy konkrét állásajánlat is érkezett. Elmentem és felvettek, megkaptam az állást.”* A munkaadót is sikerült megkérdeznünk, hogy mennyire volt szerepe az Aranyéremnek ebben: *„Számított az is, hogy ő érmes, de fontos azt hangsúlyoznom, hogy nem ez a fő dolog. Valószínűleg egy érmes is sokat változik, amíg kifejezett kutató lesz. Az érme segített abban, hogy fölvegyem, de azt, hogy milyen lesz az interakciónk, és tudunk-e együtt dolgozni, nagyon sok tényező befolyásolja. Ez csak a jövőben fog kiderülni.”*

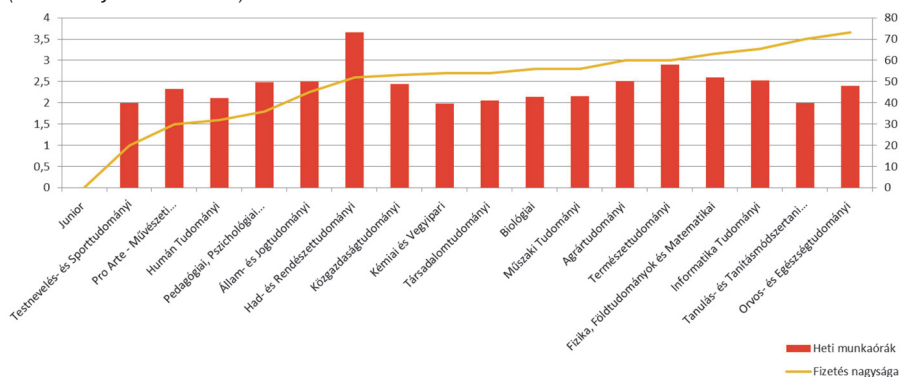
Fontos megjegyezni, hogy habár sokak nem érzik úgy, hogy előre vitte volna pályájukat a Pro Scientia Aranyérem, úgy gondolják, hogy környezetükben nagyra értékelik ezt az eredményt.

5.4. Főfoglalkozás/munkaóra/kereset

Az érmesek keresetére vonatkozó kérdés eredményeinek (lásd: 10. és 11. ábra) értelmezéséhez szükséges azt bemutatni, hogy a keresetek esetében nem pontos értékre, hanem sávokra kérdeztünk rá, ezért az ezen sávokon belüli jövedelmi különbségek nem szemléltethetőek, a nagyságrendi ábrázolás így szükségszerűen elnagyolt. Az alkalmazott kategóriák: 1: 150.000 Ft alatt; 2: 150–250.000 Ft; 3: 250–350.000 Ft; 4: 350–500.000 Ft; 5: 500.000 Ft felett.

10. ábra: Heti munkaóra és a fizetés nagysága tudományterületenként

(Forrás: saját szerkesztés)

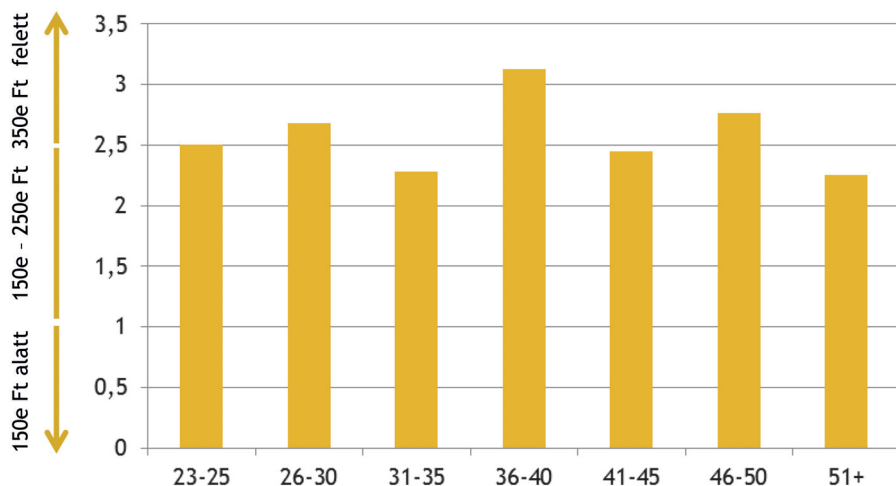

Ennek megfelelően a KSH 2013. első negyedére számított szellemi foglalkozásúaknál nettó 193.000 forintos átlagkeresete a 2-es kategóriába tartozik.⁹ A munkaórák tekintetében az Eurostat 2012-es adatai a magyar foglalkoztatottak egészére vetítve 39,4 órát, a teljes munkaidőben

⁹ <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/let/let21303.pdf>, letöltés ideje: 2013.06.14.

foglalkoztatottakra 40,6 órát ad meg.¹⁰ Az Aranyérmesek átlaga fizetési kategóriában 2,62, míg heti munkaórákban 47,5, így megállapítható, hogy a szellemi foglalkoztatásúak átlagos bérénel többet keresnek, azonban az átlagosnál többet is dolgoznak.

II. ábra: Jövedelem nagysága (Forrás: saját szerkesztés)

5.5. A jövővel kapcsolatos tervek

A jövőbeli célok között igencsak szakma-, valamint korszpecifikus kérdések merültek fel, melyeket nem szeretnénk egyenként felsorolni. Csak, hogy néhány példát említsünk: felmerült a PhD-fokozat megszerzése, habilitáció, a munkahelyek megtartása. Ha össze kellene ezeket foglalni, újra azt mondanánk, hogy az adott életszakaszban felmerülő szakmai kihívásoknak való megfelelés a cél.

A jövőbeli Aranyérmesek kinevelésében sokan vesznek részt. A Pro Scientita Aranyérmesek közösségépítő, összetartó tevékenységére ugyanaz vonatkozik. Az egyetemi, valamint az akadémiai szféra is lehetővé teszi a TDK-mozgalomban való aktív részvételt, az Aranyérmesek szívükön is vi-

¹⁰ http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ifsa_ewhuis&lang=en, letöltés ideje: 2013.06.14.

selik ezt, örülnek, ha lehetőségük van az új generáció kinevelésére. *„Utólag azt mondom, hogy olyan célt nem szabad kitűzni, hogy én érmest fogok kinevelni. Nagyon sok mindenben múlik ez. Akkor leszünk elégedettek, ha kihozzuk a maximumot. Nem érdekel, hogy hányadik lesz, a lényeg, hogy tegyen meg minden tőle telhetőt. Nem akkor leszek elégedett, ha neveltem egy érmest, akkor leszek elégedett, ha neveltem jó diákokat.”*

5.6. Az Aranyérem jelentősége

Utolsó témakörünk a Pro Scientia Aranyérem előnyeiről szól. Az erre vonatkozó pozitívumok közül a megkérdezettek többsége a kapcsolati tőkét tartotta fontosnak megjegyezni. Egy ilyen szellemi közösséghez tartozni megtisztelő dolog, és sokan remélnék ettől újabb szakmai, baráti és egyéb kapcsolatokat. *„A társaság jó arra, hogy megtartsa az érmeseket azon az úton, amin odáig eljutottak. Az inspiráló környezet miatt, akik ide tartoznak, egy igen magas elismerést értek, vagy letettek valamit az asztalra, jó erről értesülni, nyomon követni; konferenciákon részt venni, mások tevékenységét is látni.”*

Ahogy említettük, a tudományos/szakmai életben ugyan direkt módon nem sok előnyt tapasztalták az Aranyéremnek, az aktív tagok egyöntetűen a kétévente megrendezésre kerülő multidiszciplináris konferenciákban látják a legnagyobb szakmán kívüli előnyt. Részben szakmai, részben emberi tényező az, hogy sokan azt jelölték meg ebben a kérdésben előnyként, hogy bátorítást, pozitív visszajelzést kaptak munkájukról. Egyik interjúalanyunknak talán mindannyiunk véleményét sikerült megfogalmaznia: *„Amikor ezt a kitüntetést megkaptam, valahogy kicsit már el is mertem hinni, hogy valóban nemcsak a közvetlen környezetem látja úgy, hogy kiemelkedő, amit letettem az asztalra, szóval lehet, hogy tényleg van ehhez a szakmához affinitásom, érdemes folytatni.”*

Az Aranyérem által nyújtott előnyök és a befektetett energia összhangját illetően az előbbieknél megfelelően az derült ki, hogy nem az Aranyéremért dolgoztak keményen a TDK alatt, hanem szakmai kíváncsiságból. Az, hogy ennek eredményeképp egy ilyen elismerésben részesültek, egy pozitív hozadék.

A Pro Scientia Aranyérem ismertségével kapcsolatban nincs egyetértés, egyénenként is jellemző a bizonytalanság. Intézményi szinten legtöbbször úgy gondolják, hogy ismerik a Pro Scientia Aranyérmet, tudják mi áll mögötte. A beszélgetések során viszont többször kiderült, hogy ez nem feltétlen van

így. Meglepően sokan válaszolták azt is, hogy sajnos nem ismert a tudományterületükön ez az elismerés.

Az Aranyérem ismertsége, elismertsége sokak szerint megfelelő, nem szükséges ismertebbé tenni. Aki találkozik vele, az tudja, milyen nehéz elnyerni, ez pedig az elismertséget adja. Olyan vélemény is van, hogy nem kell ismertebbé tenni, mert pontosan az teszi komollyá, hogy csak egy szűkebb kör tud róla.

Azon Aranyérmesek szerint, akik az éremodaítélés kezdetén ('90-es évek) részesültek ebben az elismerésben, azóta sokat nőtt az Aranyérem ismertsége és elismertsége. Ma már nagyon komolyan vett kitüntetés, de minden tudományterületen másként működik, ki kell harcolni, hogy a valóságnak megfelelő megítélése legyen.

A 2013. május–június időszakban lezajlott, „Megvalósult álmok – Aranyérmesek a tehetségéért” elnevezésű rendezvénysorozatot minden erről megkérdezett interjúalany nagyon jó lépésnek tartotta, és volt, aki aktívan szervezőként/előadóként részt is vett benne.

5.7. A Pro Scientia Aranyérmesek Társasága (interjú)

A Pro Scientia Aranyérmesek Társaságáról (PSAT) szinte valamennyi megkérdezett az Aranyérem kiosztását követően hallott. Volt, aki a díjkiosztó meghívólevelében talált erről információt, vagy hírlevelekből, de a Magyar Tudományos Akadémia épületében is megkapták a belépési nyilatkozatokat. Az alapító tagok között is voltak interjúalanyaink. A társaság alapításának alapfeltétele volt az erre igényt tartó közösség, az összefogás.

A társasághoz való csatlakozás sokaknak természetes volt abból adódóan, hogy megkapták a Pro Scientia Aranyérmet. Válaszadóink jellemzően pozitív dolognak tartották a lehetőséget, örültek, hogy egy ilyen különleges közösség tagjaivá válhatnak. A társaság nyújtotta előnyök között első helyen áll a kapcsolati tőke, valamint a két évente megrendezett konferencia (Pro Scientia Aranyérmesek Konferenciája). Volt például, aki azért lépett be, mert szeretett volna részt venni az aktuális konferencián. Kutatásunkból egyértelműen kiderült, hogy nagyon fontos húzóerőt jelent a közösség, a konferenciák, és egyik sem lehet meg a másik nélkül.

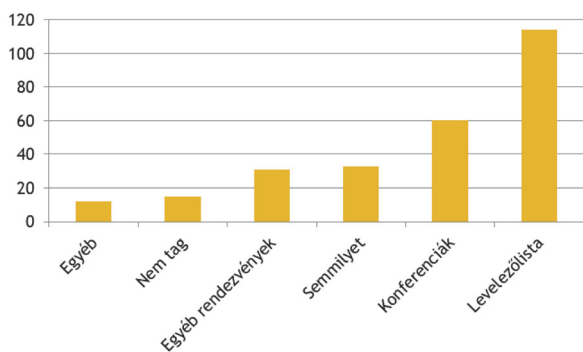
A társaság működésébe sokan úgy érzik, hogy nem látnak bele, vagy nem értenek annyira hozzá, hogy beleszóljanak. Általánosságban elmond-

ható, hogy a tagok elégedettek a társaság működésével. Néhány építő jellegű ötlettel azért találkozhattunk. Több Aranyérmes megjegyezte, hogy az informatika nyújtotta lehetőségeket érdemes lenne jobban kihasználni. Végül, de nem utolsó sorban az is felmerült több esetben, hogy más társaságok, partnerszervezetek felé kellene nyitnunk (pl. Doktoranduszok Országos Szövetsége), vagy érdemes lenne bevonni a Mestertanárokat is a PSAT életébe.

5.8. A Pro Scientia Aranyérmesek Társasága (kérdőíves megkérdezés)

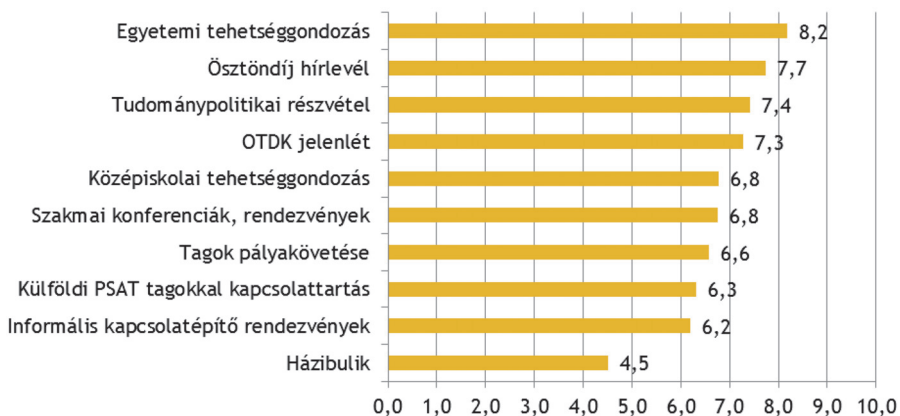
A Pro Scientia Aranyérmesek Társaságával kapcsolatos kérdéssor első kérdése a PSAT lehetőségeinek kihasználására vonatkozott (lásd: 12. ábra). Látható, hogy a PSAT elsősorban a levelezőlistán keresztül jelenik meg a tagság egésze számára, a válaszadók közül csupán 60 fő (33,90%) használja ki a konferenciák adta lehetőségét. 48 (27,1%) válaszadó vagy nem is tagja a PSAT-nak, vagy semmilyen lehetőségét sem használja ki.

Hasonló információra kérdeztünk rá a következő kérdésben, amelyet csak a PSAT-tagsággal rendelkező válaszolóknak tettünk fel. Az eredmény megerősíti, hogy a PSAT-tagok mintegy kétharmada passzív tag, jelentős részük tagdíjat sem fizet be. A 129 válaszadó közül 50 fő vesz részt rendezvényeken, esetleg visel PSAT-tisztséget is. Megjegyzendő, hogy a kérdőív eljuttatásának módja és a válaszadói arány miatt valószínű, hogy az aktív tagok túl vannak reprezentálva a mintában, tehát ez az arány a teljes PSA és PSAT populációt tekintve alacsonyabb.

12. ábra: Milyen lehetőségeit használja ki a PSAT-tagságnak?
(Forrás: saját szerkesztés)

13. ábra: Ön szerint mely területekre kellene koncentrálnia a PSAT-nak? (Forrás: Saját szerkesztés)

A PSAT tevékenységeire való igények felmérésére (lásd: 13. ábra) a válaszadókat arra kértük, egy 10 pontos skálán jelöljenek meg egyes területeket, ahol az 5-ös jelzi a jelenlegi aktivitást, az 1-es a PSAT szempontjából a válaszadó szerint lényegtelen tevékenységet, a 10-es pedig a fontos területeket. Látható, hogy a tagság nyitott a PSAT aktivitásának növelésére, elsősorban az egyetemi tehetséggondozás területén. A házibulik kivételével az összes válaszként megadható területen igény merül fel a PSAT szerepére.

6. Kutatási kérdések megválaszolása

(1) Milyen előélet szükséges ahhoz, hogy valaki PSA kitüntetésben részesüljön?

Az interjúeredmények szerint az Aranyérmesek jellemzően jó vagy kitűnő tanulók voltak általános és középiskolai éveikben, jelentős részük részt vett különböző tanulmányi versenyeken, kitűntek szorgalmukkal.

A pályájuk kijelölésében belső motivációikra hallgattak jellemzően, szüleik átlagon felüli iskolázottsággal rendelkeznek. TDK-kutatótémát és -helyet nagyon kevesen változtattak, általában a TDK-munkát inkább szórakoztatónak írták le, mint kemény munkának, a tudomány iránti mély érdeklődés jellemezte a válaszokat.

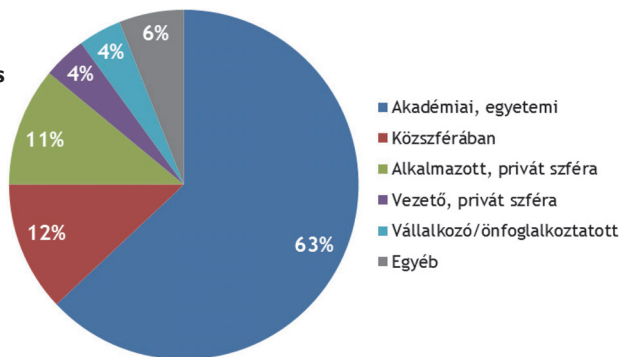
Érdekeség, hogy az első Aranyérmesek életútjához képest mára már teljesen megváltozott Aranyéremig tartó életút. Ahogyan az ország társadalmi–gazdasági szerkezete átalakult, az oktatási rendszer is megváltozott, úgy változtak az Aranyérmesek életének tényezői is. Korábban az volt a jellemző az Aranyérmesekre, hogy viszonylag kis nyelvtudással rendelkeztek, pályájuk egyenesen haladt, és a tudományos aktivitását viszonylag később kezdték. Ezzel szemben ma már az látható, hogy az Aranyérmesek fontosnak tartják a nagyobb nyelvismeretet, párhuzamos képzésekben vesznek részt, és a tudományos aktivitás egyre korábban fedezhető fel az életükben. Megjelent a multi- és interdiszciplinaritás. A korábban egy felvételin áteső felsőoktatásban tanuló hallgató mára folyamatos alkalmassági vizsgálatokon esik át, egyre több esetben kell bizonyítania, és emiatt a tudományos kutatások is egyre hamarabb elkezdődnek.

A tanulmányok idején a hallgatók közötti verseny is fokozódik, aminek egyik jele lehet, hogy úgy tűnik, mintha egyre több eredmény kellene a Pro Scientia Aranyérem elnyeréséhez. Míg az átlagéletkor relatíve csökken, a felhalmozott tudás és aktivitás mintha növekedne.

A társadalmi átlagot messze meghaladó tudásbázissal rendelkező Pro Scientia Aranyérmesek a kitüntetés átvételére elkészített önéletrajzuk alapján mobilis, versenyképes, nyitott és innovatív csoportot alkottak az Almanach kötetekben leírtak szerint.

(2) Hova jutottak, milyen életutat jártak be, mennyien maradtak tudományos pályán?

14. ábra: Pro Scientia Aranyérmesek megoszlása a foglalkozás szektora szerint
(Forrás: Saját szerkesztés)

A kérdőíves megkérdezés alapján mintegy kétharmaduk tudományos pályán maradt – még ha ezek egy része olyan PhD-hallgató is, aki a későbbiekben nem az akadémiai szférában marad, ez magas arány (lásd: 14. ábra). A főfoglalkozás TDK-témájához való kapcsolódása alapján a többiek többsége is kapcsolódó pályán maradt.

(3) Miben nyilvánulnak meg a PSA előnyei? Miért hasznos társadalmilag a csoport?

A Pro Scientia Aranyérem közvetlen előnyei nehezen mérhetőek, kétésgkívül nagy segítséget jelent a doktori képzésben való jelentkezésben, de az interjúalanyok válaszai alapján nem határolhatóak el külön az Aranyérem hatásai pl. egy állásjelentkezés során, a kérdőívet kitöltők mindössze 8%-a jelölte azt, hogy az Aranyérem konkrét előnyt adott volna álláskeresés, elhelyezkedés során.

Mind az interjúk, mind a kérdőívek eredményei rámutattak arra, hogy az érem jelentősége sokkal inkább abban rejlik, hogy motivációt adott az ígéretes fiatal kutatóknak, egyfajta iránymutatást, hogy a pályájukon sikeresek, érdemes tovább menniük ezen az úton. Több interjúban is előkerült, hogy a fiatal kutatók honorálása, pályán tartása rendkívül fontos.

Emellett a PSAT révén informális kapcsolódási pontok, multidiszciplináris lehetőségek nyílnak meg a tagok előtt, kiemelve azt a rendkívül fontos tényezőt, hogy pályájuk kezdetén lévő kutatók kötetlen keretek között ismerhetnek meg olyan, tudományos pályán már jelentős sikereket elérő oktatókat, kutatókat, akiktől további iránymutatást és tapasztalati tanácsokat kaphatnak.

7. Záró gondolatok

Immáron 25 éve zajlik a Pro Scientia Aranyérem odaítélése, a tudományos diákköri munkában – mint tehetséggondozási formában – legeredményesebb hallgatók elismerése. Jól látható, hogy az elmúlt negyed évszázadban az Aranyérmesek akár akadémiai, akár privát szférában sikereket halmozó emberekké váltak.

Kutatási eredményeinkből nem állapítható meg, hogy ez mennyiben kapcsolódik ahhoz, hogy felsőoktatási pályájuk során elnyerték a Pro Scientia Aranyérem kitüntetését. Több interjú során elhangzottak által megerősítve elmondható, hogy nagyon fontos, hogy a fiatal, reményteljes kutatók pozitív visszaigazolást kapjanak, és ebben a Pro Scientia Aranyérem egyedülálló.

Felhasznált irodalmak jegyzéke

- 1.1.4.2 A népesség nyelvismeret és nemek szerint, http://www.ksh.hu/nepszamlalas/docs/tablak/teruleti/00/00_1_1_4_2.xls, letöltés ideje: 2013.06.13.
- 2.2 A népesség a születéskori lakóhelye, a tényleges lakóhely és az állandó lakóhely településtípusa szerint, http://www.nepszamlalas2001.hu/hun/kotetek/18/tables/load2_2_1.html, letöltés ideje: 2013.06.13.
2011. ÉVI NÉPSZÁMLÁLÁS, 3. Országos adatok, http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/nepsz2011/nepsz_orosz_2011.pdf, letöltés ideje: 2013.06.13.
- 225 600 forint volt a bruttó átlagkereset, <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/let/let21303.pdf>, letöltés ideje: 2013.06.14.
- Average number of usual weekly hours of work in main job, by sex, professional status, full-time/part-time and occupation (hours), http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ifsa_ewhuis&lang=en, letöltés ideje: 2013.06.14.
- Diáktudós XXII. évfolyam, 5. szám, 322-333.o.
- Garami Erika: A legkiválóbb középiskolák területi különbségei, www.edu-online.eu/hu/letoltes.php?fid=tartalomsor/1404, letöltés ideje: 2013.06.13.
- Itt a friss hazai felsőoktatási rangsor: újra tarolt az ELTE, http://eduline.hu/felsooktatasi/2012/11/9/egyetemek_foiskolak_rangsora_2013_N2PZ3N, letöltés ideje: 2013.06.13.
- Pro Scientia Aranyérmesek Társasága honlap, <http://www.psat.hu/>, letöltés ideje: 2013.06.01.
- Réti Gabriella: A Pro Scientia Aranyérmesek munkaerőpiaci helyzete, és részvételük a tudományos életben, <http://epa.oszk.hu/00600/00691/00015/12.html>, letöltés ideje: 2013.06.14.
- Share of population aged 30 to 34 in the EU27 having completed tertiary education up to 36% in 2012, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_PUBLIC/3-11042013-BP/EN/3-11042013-BP-EN.PDF, letöltés ideje: 2013.06.14.
- Statisztikai tájékoztató oktatási évkönyv 2010/2011, <http://www.kormany.hu/download/4/45/50000/Oktatasi%20Evkonyv-2010.pdf>, letöltés ideje: 2013.06.14.

PSA Almanach kötetek

- Csikesz Erzsébet (szerk.) (1992): Pro Scientia Érmes Fiatalok, '89 & '91 & '93, *Országos Tudományos Diákköri Tanács*, Budapest
- Csikesz Erzsébet (szerk.) (1993): Pro Scientia Érmesek '93, *Országos Tudományos Diákköri Tanács*, Budapest
- Csikesz Erzsébet (szerk.) (1994): Pro Scientia Érmes Fiatalok, '89 & '91, *Országos Tudományos Diákköri Tanács*, Budapest
- Csikesz Erzsébet (szerk.) (1995): Pro Scientia Érmesek '95, *Országos Tudományos Diákköri Tanács*, Budapest
- Csikesz Erzsébet, Jánosi Melinda (szerk.) (1996): Pro Scientia Érmes Fiatalok, '89 & '91 & '93 & '95, *DOTÉ Tudományos Diákköri Tanácsa*, Debrecen

- Jánosi Melinda (szerk.) (1997): *Pro Scientia Érmesek '97, Országos Tudományos Diákköri Tanács*, Budapest
- Koósné Török Erzsébet, Jánosi Melinda (szerk.) (1999): *Pro Scientia Aranyérmesek és Mestertanárok 1999, Országos Tudományos Diákköri Tanács Titkársága*, Budapest
- Koósné Török Erzsébet, Kocsis Péter Csaba (szerk.) (2001): *Pro Scientia Aranyérmesek és Mestertanárok 2001, Országos Tudományos Diákköri Tanács Titkársága*, Budapest
- Koósné Török Erzsébet, Koós Sándor, Réti Gabriella (szerk.) (2003): *Pro Scientia Aranyérmesek és Mestertanárok 2003, Országos Tudományos Diákköri Tanács Titkársága*, Budapest
- Koósné Török Erzsébet, Jassó Gabriella, Koós Sándor (szerk.) (2005): *Pro Scientia Aranyérmesek és Mestertanárok 2005, Országos Tudományos Diákköri Tanács Titkársága*, Budapest
- Baranyainé Réti Gabriella, Koósné Török Erzsébet, Kvaszta József, Lipa Tímea, Rai Rajmunk (szerk.) (2007): *Pro Scientia Aranyérmesek és Mestertanárok 2007, Országos Tudományos Diákköri Tanács Titkársága*, Budapest
- Cziráki Szabina, Nagy Anna, Szilágyi Edit, Kvaszta József (szerk.) (2009): *Pro Scientia Aranyérmesek és Mestertanárok 2009, Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet*, Budapest
- Cziráki Szabina, Nagy Anna Emilia, Szabó Barbara (szerk.) (2011): *Pro Scientia Aranyérmesek és Mestertanárok 2011, Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet*, Budapest

Tartalomjegyzék

1. A kutatás háttere, kutatási célok.....	1
2. Napjaink Pro Scientia Aranyérmesei	1
3. Az Aranyéremhez vezető út.....	2
3.1. Általános- és középiskolai évek (interjú)	2
3.2. Általános-, középiskolai és egyetemi évek (kérdőíves megkérdezés)	3
3.3. Családi háttér	4
3.4. Tudományos diákköri munka.....	5
3.5. Motiváció	6
3.6. A Pro Scientia Aranyéremhez vezető út vége.....	7
4. Pillanatkép a mindenkori friss érmesekről	8
4.1. Átlagos életkor.....	8
4.2. Településtípus változása továbbtanuláskor	9
4.3. Nyelvtudás.....	10
4.4. Tudományos aktivitás az Aranyérem odaítélésekor.....	11
5. Az Aranyérem hatása, utóélet	12
5.1. Pro Scientia Aranyérem és visszacsatolás.....	12
5.2. PSA téma folytatása és a főfoglalkozás kapcsolódása	13
5.3. Élet az egyetemi évek után.....	14
5.4. Főfoglalkozás/munkaóra/kereset.....	15
5.5. A jövővel kapcsolatos tervek.....	16
5.6. Az Aranyérem jelentősége.....	17
5.7. A Pro Scientia Aranyérmesek Társasága (interjú).....	18
5.8. A Pro Scientia Aranyérmesek Társasága (kérdőíves megkérdezés).....	19
6. Kutatási kérdések megválaszolása.....	20
7. Záró gondolatok	22
Felhasznált irodalmak jegyzéke.....	23
PSA Almanach kötetek.....	23

